

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. XIV. De emptione spoliorum, & Chyrogrophorum. Ubi de Officialibus Cæsareæ cameræ, aut Provinciae morosè solventibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

nostro nondum complevit contractum solvendo pretium, ergo nec hujus Dominium transtulit in venditorem, ergo nec venditor tenetur transferre Dominium fructuum in Emptorem.

Respondeo ad primum primò retorqueundo, quod etiam alluvioni fundo accreta spectarent ad Dominum, proinde ad venditorem. Vide seq. quintam. Secundò etiam axioma est, quod res suo Domino pereat, & tamen in hoc casu res non perit venditori, sed Emptori, ergo huic etiam, non illi fructificat: utrumque igitur axioma, si universaliter est verum explicandum est non tantum de Domino propriè tali, scilicet naturali, sed de omni illo, cui res in specie debetur, Laym, *L. 3. tract. 4. c. 17. num. 19.* in fin. atqui Emptor est talis Dominus, ita Arnoldus Rott apud Haunold. *n. 65.* est igitur quoad hoc effectus fictione juris Dominus.

Respondeo ad secundum has leges esse usurarias. Less. *L. 2. c. 21. n. 209.* Laym. cit. Haunold. *n. 68.* volunt enim ut Emptor pro pretio non soluto solvat usuras, seu pro dilatione pretij, sed dilatio pretij est quædam mutuatio, ergo usuras exigunt titulo mutui, proinde continent palliatam usuram.

Respondeo ad tertium concessa majori, & minori nego consequentiam, quia quando res vendita est frugifera, fructus veniunt etiam in æstimationem constituto justo pretio, ergo nequeunt venditori reservari, aut loco eorum pensio accipi, pecunia autem est naturâ suâ sterilis, ideo mediâ negotiatione reportatus est fructus merè industrialis, ergo si venditor non negotietur pecuniâ, is nequit ob dilatam ejus numerationem quidquam à Emptore petere citra usuram.

§. XIV.

De Emptione spoliatorum, & Chyrographorum, ubi de Officialibus Cassæ, Camerae aut Provinciae morosè solventibus.

242. **Q**uæres primò an licitè emi possint spolia militaria rapta incolis amicæ partis, aut vindicata à hoste eadem injustè auferente? Respondeo negativè spectato jure naturali. Affirmativè verò secundum universalem consuetudinem vim legis obtinentem Wadingus *Disp. 7. dub. 3. §. 2.* Laym, *lib. 2. tract. 3. c. 12. n. 14.* Ratio primi est, quia milites rapientes amicis non sunt Domini ra-

pinæ, quæ ratio probat etiam de receptis spolijs è manibus hostium, nam hostes spoliantes nostros amicos non acquisiverunt Dominium in spolia, ergo nec milites eadem spolia ab hoste vindicantes. Ratio secundi, quod expediat ad acuendos militum animos contra hostem ut evadant Domini receptorum è manibus etiam injusti hostis.

Nec

Nec referet quod Emptores vix esse queant in bona fide, quando milites spoliant amicos incolas, quia legitimi Domini nequeant esse rationabiliter inviti respectu Emptorum, cum verosimiliter nunquam res tales ad veros Dominos perveniant docente quotidianam experientia Wadingus cir.

243. Quæres secundò An credita, & Chyrographa id est litteræ censuales fundatæ in dato mutuo, aut continentes jus stipendij debiti, aut hæreditatis, aut legati &c. possint justè, & quanto minoris emi?

Respondeo primò affirmativè de dubijs, & litigiosis aut certis sed periculosis, recuperatu difficilibus respectu venditoris, & quidem tanto minoris, quantò magis sunt dubia litigiosa &c. adeo ut quandoque sit tantum periculum, aut difficultas, ut perperis ejusmodi circumstantijs communi judicio non superent dimidium pretium, ita omnes apud Lugo *Disp.* 26. à n. 93. imò Wadingus *duob.* 15. §. 1. cum Baldo & alijs ait: si non sit creditori spes magna recuperandi suos mille florenos v. g. venetijs sollicitandos propter debitoris potentiam, vel suam inopiam, aut absentiam à loco, in quo est actio intentanda posse ejusmodi actionem emi parvo pretio à Cive veneto v. g. pro centum florenis, quia debitum sic circumstantiatum in morali æstimatione plus non valet.

Amplia primò etsi Civis ille ob favorem Principis, aut Officialium absque difficultate totum creditum sit obtenturus: favor enim non debet Emptori nocere, sed communis hominum æstimatione taxat pretium, non favor, Less. *Lib.* 2. 6. 21. n. 75. contra aliquos.

Amplia secundò, quod etiam ipsi officiales Principis debitoris possint dicto pretio emere, si penes eos non stet, quod justus creditor non solvatur, sed penes Principem, aut hujus generalem quæstorem, quia illi non debent esse deterioris Emptoribus: monet tamen Laym. *lib.* 3. *tract.* 9 c. 16. n. 33. rem esse periculosam quoad tales personas.

Dixi si per Officiales non stet: quia si ipsi faciant difficultatem, ob quam creditor cogitur minoris vendere, certum est eos non posse emere minoris, sed teneri in conscientia totum solvere: quia spectat ad eorum officium Principis debita solvere, Princeps autem tenetur totum, hæc ratio non urget quoad cæteros Aulicos, quibus onus hoc non incumbit, unde hi possunt, ut alij, emere minoris, etsi facilè totam evincant solutionem.

Quare minimè sunt tuti in conscientia illi Officiales Cameræ aut Provinciæ facientes difficultatem in solvendo creditoribus Capitalium interesse, nisi hi faciant donaria: quia hæc donaria in similibus circumstantijs sunt metu extorta: creditores enim donant, ne cogantur carere interesse, aut id sollicitate cum ingenti incommodo, atqui donationes metu extortæ probabiliter sunt jure naturæ irritæ. Amicus hic *Disp.* 18. n. 97. Molin. *Disput.* 135.

Quid censendum de casu ferè quotidianæ nunc experientia. Accipit Camera, vel Provincia mutuo plura centena millia pro annuo interesse quinquè, aut sex per centum, contingit ob temporum injuriam aut aliunde non solvi ab Officialibus interesse per complures annos, ita ut jam æquet E. g. decem millia,

Hb 2

credi:

creditor necessitatus recurrit ad Camera, aut Provinciam petens loco decem si numerari unum mille, quia videt difficulter se quid amplius obtenturum.

Respondeo si reipsa est moralis impossibilitas solvendi debitum interesse, aut magnam ejus partem, aut saltem aliquam ad averteandum tantum creditoris incommodum, eò quod alia Camera, aut Provincia onera magis nunc publico necessaria exhauriant ærarium, posse justificari hunc contractum: quia creditum cum his circumstantijs pluris non æstimatur.

Wadingus n. 4. ubi sicut Officiales, sic pro Camera, aut Provincia contrahentes excusat, ita condemnat mortalis injustitiæ, si horum culpa non fiat integra, aut major pro posse solutio: quo casu obligantur rescindere contractum cum supplemento defectûs.

Idem Author rectè à dato responso excipit pias foundationes in Camera, aut Provincia investitas, quia hæ cedunt in publicam utilitatem, quapropter pia loca, seu Ecclesia, Monasteria &c. non sunt æquiparanda privatis creditoribus, sed citra imminutionem conservanda: quia eorum conservatio multum Reipublicæ interest.

244. Respondeo secundò ad quæstionem secundam credita quando sunt liquida, nec est ulla æstimabilis difficultas, aut periculum, aut emergens damnum, aut cessans lucrum in ijs acquirendis, sunt tamen immatura id est, talia, quorum terminus solutionis primùm imminet v. g. post annum, non licet ea minoris emere, Lugo n. 69. Haunold, tract. 10. num. 104. Less. n. 71. cum alijs contra Cajetanum,

Wadingum, aliòsque non improbabili- ter citato Laym, teste dissentientes,

Probatur quod non esset æqualitas inter pretium, & rem Emptam, si debitor, aut alius in hoc casu minoris emeret futurum creditum: quia res Empta, vel est summa E. g. centum florenorum post annum solvenda, aut jus præsens ad eos post annum levandos: secluso omni incommodo, sed tam summa, quam jus æquivalens summæ nequit minoris emi, aliàs titulo solius dilatae solutionis minueretur pretium summæ, aut juris ad eam quod est usurarium, ut patet in mutuo, ex quo ob solam dilationem nequit quidquam peti ultra sortem: hæc sententia nunc videtur practicè certa ob propositionem 41. ab Innocentio XI. damnatam, quæ sic sonat: *Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullum sit, qui non majoris faciat pecuniam presentem quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem à mutuario exigere.*

Unde negatur Adversarijs jus ad pecuniam Chyrographo venali comprehensam in nostro casu minùs valere quàm ipsam pecuniam. Si dicas ex L. 204 ff. de Reg. juris minus est actionem habere ad rem, quàm ipsam rem. Respondet Haunoldus primò retorquendo Regulam juris 15. ff. eod. qui habet actionem ad rem recuperandam ipsam rem habere videtur. Secundò sic conciliat, quod prior comuniter & ferè semper sit vera, quia vix occurrit casus in praxi carens omni molestiâ, periculo lucris cessantis, &c. posterior verò sit vera pro casu nihil horum adferente.